

PARİS KOMÜNÜ'NÜN 150. YILDÖNÜMÜ...

Komüncüler insanlığın geleceğine yol gösteriyor! 2021'de mevcut durum devrime çağırıyor!

Paris'te proletaryanın bir ayaklanma sonrasında iktidarı kısa süreliğine ele geçirmesinden 150 yıl sonra birçok yönden farklı bir görüntüye sahip. O zamandan bu yana çok şey değişti.

20 yüzyılda sınıf mücadeleleri, ayaklanmalar ve devrimlerle birçok krallık devrildi, sömürge imparatorlukları yıkıldı. Çok sayıda milli devlet ortaya çıktı. Rusya'da 1917 Ekim Devrimi'yle proletarya, yoksul köylülükle ittifak içinde, siyasi iktidarı ele geçirdi. Sosyalizmin inşasına başlandı. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra hem Avrupa, hem de Asya'da Halk Demokrasileri ortaya çıktı. Dünya nüfusunun yarısından fazlası emperyalist dünya pazarının dışına çıktı. Ne yazık ki bu adımlar emperyalist sistemi bütünüyle tarihin çöplüğüne atmak için yeterli olamadı. Sosyalizm, komünizm yönünde geleceğe doğru başlayan yolculuk kesintiye uğradı. Uluslararası burjuvazi sistem dışına çıkmış ülkelerde de karşı devrimi gerçekleştirdi. Kapitalist emperyalist sistem, devrimci ve komünistlerin öngördüğünden çok daha uzun ömürlü olduğunu kanıtladı.

Proletaryanın ilk iktidar deneyi olan Paris Komünü, Mayıs 1871'de burjuvazi tarafından kanla boğuldu. Bugün 150 yıl sonra, var olan durum şöyle:

*Bir yanda çok küçük bir sömürücü azınlığın elinde toplanmış muazzam bir zenginlik, diğer yanda yoksulluk içinde yaşayan insanlığın büyük çoğunluğu. Fark şu: Bu ikisi arasındaki makasın açıklığının boyutları aşırı ölçüde büyümüş durumda:

İnsanlığın yüzde biri küresel zenginliğin %45'ine sahip. Dünyanın en zengin 26 kişinin elinde bulundurduğu

zenginlik dünya nüfusunun yarısını oluşturan en yoksul kesiminin -3,8 milyar insanın- paylaşmak durumunda olduğu zenginliğe eşit. Dünya nüfusunun yoksul yarısı küresel zenginliğin %1'nin altında bir bölümüne sahip.⁽¹⁾

800 milyona yakın insan aç yaşıyor! Bu insanlar Birleşmiş Milletler Örgütü'nün "Açlık Sınırı" olarak tespit ettiği, günde 1,90 doların altında bir gelirle yaşamak durumunda.⁽²⁾

- Çalışarak, emek harcıyarak dünyadaki zenginliği üreten proletarya, emekçiler, emperyalizm tarafından ezilen, sömürülen halklar her geçen gün daha da yoğunlaşan sömürü altında acı çekiyor. Bütün dünya, çalışan ve sömürülen insanlar ve doğa bu dünyanın emperyalist egemenleri açısından sömürü nesnesinden başka bir şey değildir. Fark şudur: 150 yıl öncesi ile karşılaştırıldığında elde ettikleri kâr tarifsiz ölçüde büyümüştür.

- Başta emperyalist büyük güçler olmak üzere tüm emperyalist güçler, dünya çapında egemenlik kurmak peşindedir. Onlar sürekli değişen koalisyonlarla dünya hegemonyası için dalaşmaktadır. Onlar şimdiye kadar iki Dünya Savaşı'nda yerküreyi korkunç bir mezbahaya çevirdiler. Bugün de onlar arasındaki dünyaya egemenlik dalaşı "bölgesel" temsilci savaşları üzerinden kesintisiz sürüyor. Açık ve örtülü savaşlar, istenmeyen hükümetlere karşı askeri ve "sivil" darbeler hep gündemde.

- Savaş, yoksulluk, açlık ve iklim değişikliğinin yol açtığı doğa felaketleri sonucu bugün 80 milyondan fazla

1 <https://www.globulcitizen.org/de/content/oxfam-report-billionaires-inequality/>

2 Bkz. "Im Schatten der Profite", Oxfam, Deutschland

insan göç yollarında. Umutları ölümden kurtulmak ve daha iyi yaşam şartları. Eğer göç yollarında açlıktan, susuzluktan ölmez, denizlerde boğulmaz, kaçırılıp, tecavüze uğramaz, köle olarak satılmaz da, bir ülkeye sığınmayı başarabilirlerse, o göç ettikleri ülkelerde onların yolunu bekleyen genelde kıskırtılmış çıplak ırkçı nefret ve şovenizmdir. Bunlara tabii yerli burjuva politikacıların timsah gözyaşları eşlik eder.

Bunlar bu istenmeyen göçmenleri önce insanlık dışı şartlarda kamplara tıktıktan sonra en kısa zaman içinde geldikleri yerlere "geri gönderme"nin çabası içindedirler.

● Paris Komünü'nden 150 yıl sonra, bugün de dünya çapında patriyarka (erkek egemenliği) hâkimdir. Ya açıkça, ya da üstü hep daha rafine yöntemlerle örtülü olarak. En başta emekçi kadınların zorlu mücadeleleri sonucu elde edilen haklar hep yeniden sorgulanmaktadır. Patriyarka hep yeniden bu hakları geri almak için çabalamaktadır.

● 19. yüzyılın sömürge imparatorlukları ezilen halkların kurtuluş mücadeleleri sonucu tarihe karışmıştır. Fakat sömürgecilik yerini yeni sömürgecilğe bırakmıştır. Bugün de hâlâ birkaç emperyalist büyük güç, kendilerine çeşitli biçimlerde bağımlı olan ülkeler üzerinde egemendir. Bir yanda bir avuç emperyalist güç, diğer yanda dünyanın ezilen halkları. Bugünün dünya gerçekliği budur.

● Emperyalist sistem hâkimiyetini ideolojik, kültürel hegemonya üzerinden de sağlama almaktadır. Egemenlerin ideologları hep yeniden "yeni" olduğunu iddia ettikleri ve fakat özünde hep aynı idealist, anti-diyalektik dünya görüşünün öykülerini anlatan "teoriler"i üretip piyasaya sürmektedir.

Burjuvazinin bu çanak yalayıcılarının "teori"lerin özü hep aynıdır: İşçiler, emekçiler, tüm ezilenler içinde buldukları durumla barışık yaşamalıdır, durumlarını kabullenmelidir, çünkü: Bu "kaderdir", "Tanrının takdiri-

dir", "değiştirilemez", çünkü "bu sistem, var olanlar içinde en iyisidir", "alternatifi yoktur", çünkü "sosyalizm belki düşünce olarak iyi olabilir, fakat pratikte görül-müştür ki, o mümkün değildir", çünkü "insan doğası gereği egoisttir" vs.vs.

● Emperyalist sistem dünyanın yeniden paylaşılma sürecinde olduğumuz zaman diliminde şimdi birçok cephede silahlanıyor: Irkçılık ve "Yabancı Düşmanlığı" ideolojik dayanak olarak bilinçli bir şekilde harlanıyor. Gelişen açık ırkçı ve faşist hareketlere, siyasi ve yarı askerî silahlı örgütlere burjuva hükümetler tarafından göz yumuluyor ve bunlar teşvik ediliyor. Bu güçler burjuvazi tarafından gelecek günler için bir iktidar opsiyonu olarak elde hazır tutuluyor. Burjuva demokrasilerinde, onların en "ilerici" olanlarında da, demokrasi, insan hakları, özgürlük, eşitlik vs. konusunda edilen lafların sınırı yok. Ama pratikte iç faşistleşme, demokratik hakların geri alınması yoluyla bütün gücüyle sürüyor.

Bu da yeni bir dünya savaşına hazırlığın bir parçasıdır aslında. Çünkü emperyalist dünya sistemi içinde güç dengeleri özsel bir değişiklik içinde bulunmaktadır. Paris Komünü'nden 150 yıl sonra emperyalist güçlerin kendilerini dünya çapında yeni bir kıyım için konumlandıkları bir dönem yaşıyoruz.

Yaşadığımız bölgesel savaşlar, halkların kendi burjuvazilerinin ulusal bayrağı arkasında birbirlerine karşı kıyım sürükleneceği yeni bir dünya savaşının ön habercileridir yalnızca.

● Emperyalist sistemin, azami kâr üzerine kurulu mantığının sonucu eylemleri yalnızca insanlığın varlığını tehdit etmekte kalmıyor. Hayır! Emperyalist üretim tarzının sonucu ortaya çıkan, bu sistemin yarattığı iklim değişikliği bugün yerküre üzerindeki birçok canlı türünün yaşamını tehdit ediyor.

Dünyanın yıllık ortalama sıcaklığının artışı gelinen

noktada iklimin nitel değişikliğe uğradığı bir seviyeye varmıştır. Eğer bu konuda siyaset derhal ve köklü bir şekilde değiştirilmezse, bu iklim değişikliği dünyayı kaçınılmaz olarak ve doğrudan sistem ürünü olan bir felakete sürükleyecektir.

Bütün bunlar temelinde Paris Komünü'nden 150 yıl sonra, şunu tespit ediyoruz:

Emperyalizm insanlığı doğrudan barbarlık içinde çöküşe sürüklemektedir.

Bugün mevcut durum budur!

Peki, bu "kader midir", değiştirilemez midir? Hayır!

Bugün dünyanın her yerinde, bütün ülkelerde milyonlarca insan bu gelişmeye karşı mücadele içindedir.

Mevcut duruma karşı mücadeleler...

Her yerde proletaryanın kapitalistlere karşı hak kazanımı için, daha yüksek ücret için, daha iyi yaşam şartları için vb. yürüttüğü sınıf mücadeleleri geliyor. Kazanılmış kimi hakların, elde edilmiş kimi kazanımların burjuvazi tarafından geri alınma çabalarına karşı yürütülen savunma mücadeleleri yanında, işçilerin yeni haklar elde etmek için, hayat şartlarını düzeltmek için sokaklara çıktığı, grev, fabrika işgali vb. eylemlerle kendini gösteren saldırı mücadeleleri de var. Sınıf mücadeleleri yer yer doğrudan siyasi taleplerle yürütülen, siyasi eylemler olarak da gösteriyor kendini.

İrkçiliğin ve faşizmin gelişmesine karşı gelişen demokratik kitle mücadeleleri var, bunun son örneği "Black Lives Matter" hareketi.

Emperyalizme bağımlı ülkelerde bağımsızlık ve özgürlük hareketleri, silahlı halk mücadelelerine kadar varan çeşitli biçimlerde sürüyor.

Andaki dünya siyasi mimarisi bir sallantı içinde. Darbeler, darbe girişimleri, örneğin Ukrayna'daki gibi "rejim değişiklikleri", değişik emperyalist güçlerin bu durumdan yararlanma denemeleri.

Çok uluslu devletlerde, ezilen uluslar ulusal hakları, kendi kaderlerini tayin için ayaklanıyor ve birçok yerde mevcut durumu altüst ediyorlar.

Faşist baskılarla ezme denemeleri, savaşlar, pogromlar, katliamlar bu gelişmeleri durduramıyor.

Kadınların erkek egemenliğine, sadece kâğıt üzerinde değil, hayatın her alanında ve pratikte eşitlik ve özgürlük için yürüttükleri mücadeleler, dünyanın birçok ülkesinde kendisini kapsamlı kitle eylemleri olarak gösteriyor.

Ezilenlerin, haksızlığa uğratılanların, çoğunluk toplumu tarafından "öteki" ilan edilenlerin, örneğin göçmenlerin, mültecilerin, LGBTQ-hareketinin vb. mücadeleleri yükseliyor ve mevcut durumu sorguluyor.

Ve nihayet milyonlarca gencin çevreyi korumak için ve egemenlerin iklim değişikliği konusunda boş laftan başka bir şey üretmeyen siyasetlerine karşı geliştirdiği FFF-(Gelecek İçin Cumalar) Hareketi. "İklim değişikliği yerine sistem değişikliği" talep eden bu yeni gençlik hareketi, okul boykotları ile son on yılların en kitlesel gösterilerini gerçekleştiriyor ve egemenlere karşı alttan baskı ile onların rahatlarını bayağı bozuyor.

Milyonlarca insanın egemen durumları sorgulayan

sayısız mücadele ve eylemleri. Bunlar gayet iyidir. Dünyanın, insanlığın, doğanın bunlardan daha fazlasına ihtiyacı vardır. Ama bunlar yetmez. Çünkü burada saydığımız bütün mücadeleler, bunların en militan ve en kitlesel olanları da, sonuçta egemen emperyalist sistemin çerçevesi içinde kalıyorlar. Bu mücadeleler hâlâ bu sistem içinde yapılacak reformlarla sorunların çözülebileceği yanılsamasını aşmış durumda değil. Kapitalist sistemin kendisi değil, onun kimi kötü "aşırılıkları" sorun olarak görülüyor! Hastalığa karşı değil, hastalığın kimi semptomlarına karşı yürütülüyor mücadele. "Sistem değişikliği" talebi ileri sürüldüğünde bile, sonuçta kapitalist sistemin kendisi değil sorgulanan. Sorgulanan " birkaç tekelin yanlış siyasetleri" , "Tekellerin aç gözlülüğü" vs.!

Fakat sorunun kendisi en yüksek aşaması emperyalizm olan kapitalist sistemdir. Dünyayı, doğayı ve çalışan insanı basit bir sömürü nesnesi yapan bu sistemdir. Eğer yıkılmazsa, insanlığı doğrudan çöküşe sürükleyecek olan sistemdir bu.

Peki, ama bu sistemin yerine ne ve nasıl gelecektir?

Bundan 150 yıl önce Parisli Komünarlar bunun yolunu gösterdiler.

Bundan 150 yıl önce, 18 Mart 1871'de, Ulusal Muhafızlar içinde silahlanmış kadın ve erkek proleterler Paris'te, dünya tarihinde ilk kez iktidarı kendi ellerine aldılar.

Kentte siyasi otorite genel seçimlerden çıkıp gelen kent konseyi, Komün, tarafından kullanılıyordu. Komün içinde yalnızca emekçi halkın çeşitli kesimlerinin temsilcileri vardı.(Seçimlere katılıp da seçilen liberal burjuvazinin temsilcileri, seçim sonuçlarını kabul etmediler.) Bu gelişmenin öncesinde Fransız burjuvazisinin yenilgiye uğradığı 1870/71 "Alman-Fransız savaşı" ve onun ardından patlayan iç savaş vardı. Siyasi temsiliyetini Fransa Ulusal Meclisi'nde bulan Fransız burjuvazisi Alman burjuvazisi ile barış anlaşması yaptı. Bunun tek amacı vardı: Dünya tarihi açısından ilk olan proletarya iktidarını yıkmak.

Marx'ın deyimi ile "göğü fethetmek için yola çıkan" kahraman Paris Komünarlarının "zamansız" ayaklanması, burjuvazinin ordusunun saldırılarına karşı yürütülen barikat savaşlarındaki fedakâr direnişe rağmen, 18 Mayıs 1871'de kan içinde boğuldu.

Askeri yenilgisine rağmen, Paris Komünülerinin kahramanca ayaklanması, bütün dünya proletaryası ve ezilenlerine bir proletarya iktidarının nasıl olacağını ilk örneğini verdi.

Fransa'da İç Savaş'ın ve Paris Komünü'nün deneyimlerinden öğrenen Marx ve Engels, marksist teorilerini "işçi sınıfı var olan devlet aygıtını basitçe üzerlenip kendi amaçları doğrultusunda kullanamaz" (3) ekini yaparak geliştirdiler.

Onların çıkardığı sonuç, burjuva devletinin proleter devrimle parçalanması gerektiği idi. Komün'ün en önemli derslerinden biri idi bu! Ne yazık ki bu kimi "sol" çevrelerde çok sıkça yalnızca unutulmaya terk edilmekle kalmadı, aynı zamanda üzeri örtüldü ve açıkça da çarpıtıldı.

Tersine burjuva devlet aygıtının reforme edilebilirliği hakkında illüzyonlar yaygınlaştırıldı. "Kurumlar içinde demokratik yürüyüş"le sosyalizme geçilebileceği masalları anlatıldı. Bütün bunlar yalnızca burjuva düzeninin sürdürülmesine ve burjuvazinin çanak yalayıcısı "teorisyenler" in yüksek gelirli istihdamına yaradı.

Paris proletaryasının kısa süren iktidarı, parçalanmış burjuva devletinin yerine neyin konması gerektiğini de gösterdi. Friedrich Engels 1891'de, Paris Komünü'nün 20. yıldönümünde bu konuda şöyle diyordu:

"Alman filisteni şimdi yine, proletarya diktatörlüğü, sözcüğünü duyunca büyük bir korkuya kapılıyor. İyi öyleyse baylar, siz proletarya diktatörlüğünün ne biçim bir şey olduğunu öğrenmek mi istiyorsunuz? O zaman Paris Komünü'ne bakın. O proletarya diktatörlüğü idi." (4)

İlk proletarya diktatörlüğü kuruluşunun belirleyici özellikleri neydi?

- İktidar ele geçirildikten sonra Paris Komünü'nün siyasi yönetimi genel seçim hakkı temelinde yapılan seçimlerde seçilen ve her an görevden alınma imkânı olan temsilcilere (Komün üyeleri) verildi.
- Devlet iktidarı, Komün, parlamenter bir yapı değil, çalışan, aynı zamanda hem yasa yapan, hem uygulayan bir kurumdu.
- Mesleki ordu dağıtıldı, yerini genel halk silahlanması aldı.
- Memurlar kasti dağıtıldı. Tüm kamusal işler, hukuk da dâhil, seçimle iş başına gelen ve her an geri çağrılabilen temsilciler tarafından yapılır hâle getirildi.
- Kamusal alanda çalışanlara hiçbir imtiyaz yoktu.
- Komün kamusal işlerde çalışan herkese, hangi iş yapıyor olursa olsun, bir işçinin aldığı ücrete eşit ödeme yaptı.
- Ruhsal baskı aracı olan papazlar iktidarı parçalandı. Bu proletaryanın yeni siyasi iktidarının devrimci-ko-

münist örgütlenmesi idi. Paris Komünü'nü o güne kadarki bütün politik sistemlerinden radikal bir biçimde ayrı kılan, ona niteliğini veren bu özellikler idi.

Proletarya o dönemde henüz ne sayıca, ne de bilinç ve örgütlenme seviyesi açısından böyle bir iktidarı uzun süre yaşatabilecek seviyede gelişmemişti. Bu yüzden Paris Komünü dünya tarihinde yerini Kahraman Paris Proletaryasının Göğü Fethetme seferi olarak aldı.

1871'de Marksizm henüz işçi hareketi içinde var olan değişik sosyalist teorilerden biri idi. O kendini henüz bilimsel sosyalizm olarak kabul ettirmiş durumda değildi. Paris Komünü'nün yönetiminde Bakuninciler ve Proudhoncular egemendi. Doğru bir komünist önderlik yoktu.

20. yüzyılda Paris Komünü'nün tecrübelerinden öğrenerek daha başarılı proletarya diktatörlüğü ve sosyalizmi inşa deneyleri gerçekleştirildi. Lenin, Paris Komünü'nden en başta proleter devrimin zaferi ve sosyalizm yolunda ilerlemek için, bir marksist komünist partinin doğru önderliğinin mutlak gerekli olduğu dersini çıkardı. Rusya'da Bolşevik Parti'nin önderliğinde Ekim Devrimi'nin zaferi ile proletarya diktatörlüğü kuruldu. Proletarya diktatörlüğü altında sosyalizmin inşasına girişildi. Çin Halk Cumhuriyeti'nde de, Kültür Devrimi döneminde, proletarya diktatörlüğü altında sosyalizm yönünde adımlar atıldı. Ne yazık ki bu deneyler de, proletarya ve dünya halkları için elde edilen büyük kazanımlar ve elde edilen tecrübelerle rağmen, yenildi.

Fakat Paris Komünü gibi, bu deneyler de, bir başka dünyanın mümkün olduğunu gösterdiler. Kapitalizminin alternatifinin sosyalizm ve komünizm olduğunu gösterdiler.

Sömürünün olmadığı bir başka dünya mümkündür. Burjuvazinin sınıf olarak yok edildiği, proletaryanın iktidarda olduğu, doğa ile uyum içinde üretilip, tüketilen bir dünya. Komünist topluma giden yolda ilerlenen bir başka dünya. Proletarya diktatörlüğü ve devrimin sürekliliği yolu üzerinden varılacak bir dünya.

Bayrağında "Herkes yeteneği ölçüsünde, herkese ihtiyacı ölçüsünde" yazan, devletin sönüp gideceği bir dünya.

Gelecek devrimler, şimdiye kadarki deneylerden öğrenerek proletarya ve halk yığınlarının davasını daha ilerilere taşıyacaktır. Proletarya dün olduğu gibi bugün de insanlığı barbarlık içinde çöküşten kurtaracak olan güçtür!

Ya Sosyalizm, Ya Barbarlık İçinde Çöküş!

Yeni Bir Dünya İçin Mücadelede İleri!

Halk Demokrasisi, Sosyalizm, Komünizm için Mücadelede İleri!

Paris Komünü'nün Ruhuyla!

3 MEW, Bd.18, s.96, Marx-Engels Eserler, Almanca, cilt 18, s.96

4 MEW, Bd.17, s.625, Marx-Engels Eserler, Almanca, cilt 17, s.625

1 Ocak 2021

TROTZ ALLEDEM!
(ALMANYA)